

Dravstvo Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Uredništvo Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Podružnica Novo mesto, Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za jugoslov. in italij. in
nemškega TIPI S. A. MILANO

Računi za Ljubljansko pokrajino pri področju
čkovnem zavodu št. 17.749, za jate kraje
Italije Servizio Conti Corr. Post. No. 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 32 lit

UREDNIŠTVO:
Ljubljana - Pucinijska ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo

Verstärkter Feindanstrom im Osten

Harte, aber erfolgreiche Abwehrkämpfe im Frontbogen zwischen Malmédy und Bastogne — Sowjets westlich Krosno zum Angriff angetreten — Sowjetischer Durchbruch im Weichsel-Bug Dreieck und in den Naraw-Brückenköpfen durch Gegenangriffe verwehrt

Aus dem Führerhauptquartier, 16. Jan. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In dem Frontbogen zwischen Malmédy und Bastogne standen unsere Truppen auch gestern wieder in harten, aber erfolgreichen Abwehrkämpfen gegen die konzentrisch geführten Durchbruchversuche des Feindes. In heftigen Panzergefechten wurden in diesem Kampfraum 75 feindliche Panzer vernichtet.

Auf dem Ostufer der Mosel haben sich beiderseits Remich heftige örtliche Kämpfe entwickelt.

Im Kampfabschnitt Hatten-Rittershofen im Eysass brachen die den ganzen Tag fortgesetzten amerikanischen Angriffe wiederum blutig zusammen.

Eine stärkere Kampfgruppe der Besatzung von La Rochelle ist in kühnem Ausfall nach Nordosten bis an die Sevre-Mündung vor und warf dabei die in diesem Raum stehenden feindlichen Einschließungsstrukturen aus ihren Stellungen.

In Italien kam es auch gestern zu heftigen Kampfhandlungen von Bedeutung.

In Ungarn wiesen unsere Truppen am Nordrand des Vertes- und im Pils-Gebirge feindliche Angriffe ab.

Die eintägigen Kämpfe in den Strassen von Budapest dauern an. Aus dem Ostteil der Stadt haben die Verteidiger ihre Stellungen auf das Stadlinere zurückgenommen.

Im ungarisch-slowakischen Grenzgebiet führten die Bolschewisten gestern nur schwächere Angriffe, die erfolglos blieben. Westlich Krosno sind harte Kämpfe mit den auch hier zum Angriff angetretenen Sowjets entbrannt.

Zwischen den Karpaten und der Memel

warf der Feind weitere Infanterie- und Panzerkräfte in die Hauptkampfräume der grossen Winterschlacht.

Im grossen Weichselbogen tobten heftige Kämpfe im Raum zwischen der Nida und der oberen Pilica, bei Kielce, Radom und südwestlich Warla.

Im Weichsel-Bug-Dreieck und in den Naraw-Brückenköpfen beiderseits Osenburg konnten die mit überlegenen Kräften angreifenden Bolschewisten tiefere Einbrüche erzielen. Der Durchbruch wurde jedoch durch sofortige Gegenangriffe unserer Reserven vereitelt; 100 sowjetische Panzer wurden abgeschossen.

Im ospreussischen Grenzgebiet schloffen zahlreiche feindliche Angriffe zwischen der Rominter Heide und der Srasse Ebenrode-Gumbinnen. In den schweren Kämpfen ging trotz erbitterter Gegenwehr unserer Truppen ein schmaler Geländestreifen mit Schlossberg verloren. Der Zusammenhang unserer Front wurde jedoch unter Abschuss von 102 feindlichen Panzern in allen Abschnitten gewahrt.

Süd- und Süddeutsche waren an gestern Tage das Anriffsziel nordamerikanischer Terrorverbände. Ausserdem flogen die Briten nach Westdeutschland ein. Es entsandten Schützen vorwiegend in Wohnvierteln verschiedener Städte, besonders in Wien, Augsburg und Reutlingen. Bei einem Angriff von 16 britischen zweimotorigen Bombern gegen eine Hafenstadt an der westnorddeutschen Küste schossen 12 deutsche Jäger sieben Flugsicherungsboote weitere zwei feindliche Flugzeuge ab, so dass dort über die Hälfte der Angreifer unserer Abwehr zum Opfer fielen. Das Fernfeuer auf London wird fortgesetzt.

Angleško priznanje nemških uspehov

Stockholm, 16. Jan. Reuterjev dopisnik John Kinche se bavi znova z nemško zapadno ofenzivo in priznava, da je uspešno nemškemu vodstvu »prekrižati koordinirano strategijo, določeno na konferenci v Teheranu«. Poročilo pravi, da si je nemško vrhovno poveljništvo zopet izognilo nevarnosti istočasnega razvoja bitke na vzhodu in zapadu. Šele sedaj se vidi poln pomen nemške ofenzive na zapadu. Ne bi bilo prav, ako bi trdili, da je s ponovno zasedbo izgubljenega ozemlja zopet vse »pri starem«. Nemcem je predvsem uspelo, da so preprečili istočasno medsebojno ofenzivo na zapadu in vzhodu. Angloameričani bodo potrebovali nad deset tednov, preden bodo lahko pričeli ofenzivo. To bo omogočilo Nemcem, da osredotočijo svoje sile v prihodnjem kritičnem času proti sovjetski vojski, ko pa bo nastopil na vzhodu zaradi odjuge odmor, bodo Nemci na zapadu zopet pripravljeni.

Reuterjev dopisnik je izračunal, da imajo na sovjetski strani na razpolago deset zimskih tednov, vendar opozarja, da bi bilo napak računati, da se bodo ponovili dogodki preteklega junija. Danes so pogoj popolnoma drugačni, kakor so bili takrat. Poročilo Reuterjevega dopisnika se končuje z obžalovanjem, da ni bilo mogoče pričeti angloameriške ofenzive istočasno s sovjetsko.

Boji na Madžarskem

Berlin, 16. Jan. Mednarodni poročevalski urad javlja o bojih na madžarskem področju: Na Madžarskem so poglone nemške oklopniške in pehotne sile vzhodno od Komarna boljševalke dalje nazaj proti vzhodu in zajele nad tisoč ujetnikov. Bator Keszi so zavezle z naskokom. V nemške roke je padlo več sto vsakovrstnih vozil in 69 topov. Med Szekesfehervarjem in bokom Dunava so bili le krajevni boji. Budimpešta, sika posadka se je še nadalje upirala vsem sovjetskim sunkom in obdržala mestno središče trdno v svoji posesti.

Kako je divjalo boljševiško vojaštvo na Madžarskem

Dunaj, 16. Jan. Boljševiškim grozdejem nad madžarskim prebivalstvom se pridružujejo zločinstva sovjetske 63. komunistične divizije nad otroci in ženami v Budafoku, južnem predmestju Budimpešte. Priče teh v prvih januarjskih dneh storjenih zločinov, so bili topničar Ferenc Demel, narednik Lajos Remenyi in nadporočnik Jenő Szabo, ki so bili več tednov v sovjetskem ujetništvu. Vsi trije so pred preiskovalno komisijo v Györu soglasno izpovedali, da so sovjetski vojaki do kože oropali prebivalce Budafoka. Tolovaje so mikale zlasti ure, pršani in ostale dragocenosti. Vsakega civilista, ki ni takoj prostovoljno izročil svojih dragocenosti roparjem, katere so spremljali častniki, so na mestu ustrelili. Sovjetskega častnika, ki ne bi nosil manj kakor 3-5 zapletnih ur, skoraj ni bilo. Tudi največjim revežem so pobrali njihovo zadnje imetje. Ker niso dobili v delavskih stanovanjih nikakih dragocenosti, so ti gansterji iz masševanja pobrali še zadnje preostale kose obleke ter razbili revno pohištvo. Žene, ki so se skušale upirati, so surovežje enostavno pobili. Tudi na otroke se niso ozirali in so jih brez usmiljenja morili. Divjaki so trgali dojenčke iz naročij ubogih mater in razbijali glave nedolžnih stvorov ob stenah. General, ki je poveljeval tem boljševiškim tolovajem, se je tudi udeležil ropanja. Njegovi pribojniki so mu moralno poselkali mlada dekleta, da jih je kasneje posilil.

Japonski protest zaradi napadov na bolniško ladjo

Tokio, 16. Jan. Zastopnik japonskega informacijskega urada Iguci je izjavil na tiskovni konferenci, da predstavlja letalski napad Američanov dne 25. decembra na japonsko bolniško ladjo »Samaru« pred Filipini prestopke proti človečanstvu in mednarodnemu pravu. Japonska vlada je protestirala pri ameriški vladi in jo opozorila, da so zakrivilli ameriški letalci tudi sicer številne prestopke proti mednarodnemu pravu.

Japonski obrambni uspehi pred Akjatom

Tokio, 16. Jan. Kakor javlja japonski glavni stan, so se umaknili japonski oddelki ob koncu novembra preteklega leta iz strateških razlogov iz Mongdawa in Butidaunganga na levi breg reke Palabu. Po teh premikih so pričele 31. decembra britanske čete prodirati proti Akjatu. Od tega časa poizkušajo po morskoti poti ojačiti svoje tamkajšnje oddelke. Japonsko letalstvo je uničilo pri svojih dnevnih napadih proti ladjskim spremljivam desetelj 9 sovražniških prevoznih ladij in 2 krizariki. Prav tako je napadlo in težko poškodovalo pomole ter izkrcevališča.

Obodba štirih italijanskih izdajalskih generalov

Milan, 16. Jan. Po študnevi razpravi so bili obsojeni pred posebnim sodiščem za zaščito države štirje izdajalski generali, ki so v času premirja poveljevali velikim enotam. Generala Carracciolo in Robotti sta bila obsojena na 15 let ječe, generala Garibaldi in Vecchiarelli pa na 10 let.

Bostoni še vedno čaka na objubljenega živ la

Milan, 16. Jan. Kakor javlja agencija AFI iz Rima, bo Bononijska vlada v poslednjih dneh podvela pri washingtonski vladi formalen korak s prošnjo, da se naj končno pošlje Italiji objubljenega pomoči in življenjske potrebščine.

Nova egiptska vlada

Bern, 16. Jan. Egiptski min. predsednik Maher paša je izročil kralju, kakor je po volitvah običajno, ostavko svoje vlade. Še istega dne je sestavil novo vlado, v katero so stopili trije novi ministri: 1 liberalac in 2 saadista. Dosedanji trgovinski minister je postal državni minister.

Ojačen sovražnikov naval na vzhodu

Trdi, toda uspešni obrambni boji v bojiščnem loku med Malmédyjem in Bastognom — Sovjetske čete preše v napad zapadno od Krosna — S protinapadi preprečen sovjetski prodor v trikotu Visla-Bug in na predmostjih ob Narevu

Führerjev glavni stan, 16. Jan. DNB. Vrhovno poveljništvo obožroženih sil objavlja: Na bojiščnem loku med Malmédyjem in Bastognom so bile naše čete tudi večerj zopet v trdih, toda uspešnih obrambnih bojih proti osredotočenim sovražniškim probojnim poskusom. V silnih oklopniških spopadih smo uničili na tem bojišču 75 sovražniških oklopnikov.

Na vzhodnem obrežju Mozela se so razvili na obeh straneh Remicha silni krajevni boji.

V bojnem odseku Hatten-Rittershofen v Alzaciji so se zopet krvavo zrušili ves dan še nadaljujoči ameriški napadi.

Močnejša bojna skupina posadke La Rochelle je prodrla v drznom izpadu proti severovzhodu od izliva Sevre ter vrgla pri tem na tem področju še mahajoče sovražniškov obkoljevalne sile z njihovih postojank.

V Italiji tudi večerj ni bilo pomembnih bojov.

Na Madžarskem so odbile naše čete sovražniškov napade ob severnem robu pogorja Vertes in na pogorju Pils.

Ogorčeni boji po budimpeštanskih ulicah trajajo dalje. Branilci so umaknili svoje postojanke iz vzhodnega dela mesta v notranjost mesta.

Na madžarsko-slovaškem obmejnem ozemlju so izvedli boljševiki večerj le šibkejše in brezuspešne napade. Zapadno od Krosna so se razplamtel tri boji s sovjetskimi četami, ki so tudi tukaj preše v napad.

Med Karpati in Memelom je vrgel so-

vražnik nadaljnj pehotne in oklopniške sile na glavna bojna področja velike zimsko bitke.

V velikem loku Visle so divjali silni boji na področju med Nido in gornjo Pilico, pri Kielcu, Radomu in južozapadno od Warke. V trikotu med Vislo in Bugom ter na predmostjih ob Narevu, na obeh straneh Ostenburga, so dosegli z nadmočnimi silami napadajoči boljševiki globlje vdore, prodor pa smo s takejšnjimi protinapadi naših rezerv preprečili. Uničili smo 100 sovjetskih oklopnikov.

Na vzhodno-pruskem obmejnem ozemlju so se izjalovili številni sovražniškov napadi med Rominter Heide in cesto Ebenrode-Gumbinnen. V težkih bojih smo kljub ogorčeni protiborbami naših čet izgubili ozek pas ozemlja s Schlossbergom, pri tem pa smo v vseh odsledih ohranili vzvzo našega bojišča in uničili 102 sovražniškova oklopnika.

Ameriški teroristični oddelki so večerj napadli kraje v južni in južozahodni Nemčiji. Razen tega so prileteli Britanci nad zapadno Nemčijo. Skoda je nastala pretežno v stanovanjskih okrajih različnih mest, posebno na Dunaju, Augsburgu in Reutlingenu. Pri nekem napadu 16 britanskih dvomotornih bombnikov na neko luko ob zapadni norveški obali je sestrelilo 12 nemških lovcev 7, zaščitni čolni pa 2 nadaljnji letali, tako, da je postala tankaj več kot polovica napadalec žrtev naše obrambe.

London smo nadalje obstreljevali z dalokostrelnim ognjem.

Boljševiški naval na vzhodnem bojišču

Nova težišča med Baranovom in Varšavo ter Bugom in Narevom — Posadka Budimpešte se je izredno izkazala — V Ardenih so bili odbiti ameriški probojni poskusi

Berlin, 16. Jan. V nedeljo je tako na zapadu kakor na vzhodu narasla silovitost zimskih bitke. Angloameričani so ojačili svoj pritisk proti nemškim vzhodnim področjem v Ardenih in spodnji Alzaciji. Boljševiki so napadli razen na dosedanjih žariščih tudi s svojih predmostjih ob Visli, pri Pulawju in Warki, v trikotu Bug-Visla severno od Varšave ter na obeh straneh Ostenburga ob Narevu.

Z uporabo človeških in materialnih množic, ki so jih na sovjetski strani zbirali več mesece, so se razplamtele med Dravo in Memelom štiri velike bitke. Povsem na jugu tvorijo boji na obeh straneh loka Dunava z Budimpešto operativno enoto. Tukaj so preprečili nemške čete v napadu in obrambi sovražnišk dohod na ravnino Komarna in Raabe. Druga bitka divja med gornjim Hranom in Košicami, kjer sluša nasprotnik vdreti v slovaško pogorje. Sovražnišk naval vzdolž velikih cestnih dolin so prestregle in odbile nemške čete v doslej krajeno omejenih bojih, boji južno od Karpatov pa sedaj še zaostajajo za bitko v južni Poljski. Naval s predmostja Baranov proti zapadu je dopolnjen od nedelje s težkimi sunki z manjših predmostij dalje proti severu ob Visli, Pulawju in Warki. Severno od Varšave so pričeli boljševiki v nedeljo nove napade med Bugom in Narevom in ti boji so kljub veliki medsebojni oddaljenosti delj četrte velike bitke, ki se je pričela prejšnjega dne pri Ebenrodeju (Stallupönen) in Schlossbergu (Pillkallen). Tukaj so sovjetske čete obnovile svoje probojne poskuse proti sruči Vzhodne Prusije.

Težišče sovjetske zimске ofenzive je sedaj na področju predmostja pri Baranovu. Sovjetske čete napadajo neprestano v široki približno 60 km med Vislo in južnim obronkom Lise Gore, vedno znova pa so naletele na odpor nemških bojnih skupin in zapornih oddelkov, ki so na postojankah v zaludju ali s sunki v bok zadale sovražniku težke izgube. Na sovjetski strani vedno znova izpopolnjuje svoje oddelke in so boji s sovjetskimi napadalnimi četami izredno ogorčeni. Nemški oklopniški oddelki se v globini glavnega bojišča odbili številne hitro sil sledoče boljševiške napade proti severozapadu ter uničili številne oklopnike. Bitka divja v pokrajini, ki je že ponovno doživela težke boje. To je zgodovinska bojna polana, na kateri so pozimi 1914 odbile nemške čete pod Mackensonom ter avstrijsko-ogrska armada pod Danklom prvi ruski množični naval v prejšnji svetovni vojni. Takrat je izgubil poražen nasprotnik približno pol milijona ljudi, med temi 130.000 ujetnikov.

Kakor ob mostišču pri Baranovu je pričel sovražnik nove napade ob Bugu in Narevu prav tako z močno topniško pripravo, toda naval ni prišel presenetljivo za nemške čete. Močen oskrbovalni promet, premostitev pehote v prednje postojanke ter vedno gostejše topniško obstreljevanje so napovedovali napad, čigar priprave so nemški izvidniški letalci stalno opazovali. Navajajoči boljševiki so kmalu obtičali v nemških obrambnih pasovih ter so utrpeli zelo občutne izgube. Na novih težiščih so povsod v polnem teku obrambni boji. Tudi med Ebenrodejem (Stallupönen) in Schlossbergom (Pillkallen) so se zrušili sovražnišk probojni poskusi kljub močni uporabi sil ponovno ob žilavem odporu nemških čet. Iz protisunkov za odstranitev manjših krajevnih vdorov so se razplamtele v Schlossbergu (Pillkallen) ogorčeni, še ponči trajajoči poživljeni boji.

Kljub ogromnemu boju, ki zahteva ogromno sil med Karpati in Memelom, je boljševiški pritisk na madžarsko-slovaškem področju komaj opazno popustil. Pri Budimpešti se sovjetske čete sedaj na vso moč trudijo, da bi zlomile odpor junaško se borečih branilcev. S podporo silnega topniškega ognja, nestranskih letalskih napadov in oklopnikov poskušajo sovražniškova pehota z napadom od jugovzhoda in jugozapada zavzeti južni del mesta. Nemško-madžarska posadka je obdržala svoje defenzivno področje kljub vsem navalom in

je s tem znova preprečila boljševikom dohod v mestno središče. Sovjetski teroristični napadi so ponovno težko prizadeli reprezentativne mestne okraje na zapadnem obrežju Dunava. Tudi vzhodno obrežje sprehaljšišča ob Dunavu sluči kupu razvalin.

Glede na ogromne boje, ki so se sedaj razplamtele na vzhodnem bojišču, so dobile nemške, v decembru pričete operacije na zapadu šele svojo polno veljavo. Nemško vodstvo je točno poznalo angloameriške in sovjetske priprave ter je s sunki na belgijsko-luksemburškem in lorenško-alzaskem področju popolnoma prekrilajo sovražniškove načrte, ki so doleteli istočasen napad na vzhodu in zapadu. S tem je dokazalo, s kako močjo lahko nastopi proti dogodkom v tej zimi.

Bitka v Ardenih se je v poslednjih 48 urah še bolj premestila proti vzhodu. Sovražnik skoma obdržati pritisk proti globokim blokom skrajšanega nemškega kilna v Ardenih. Sile, ki so postale proste na zapadni strani, so bile premeščene na bojiščni lok med Monschaumom in Malmédyjem. Tudi severovzhodno od Bastogne, med Wiltzu in Sauerjem so ojačili Američani svoj pritisk. Sedaj poskušajo sovražnik vedno na novih mestih najti slabe točke obrambe. Težišča bojov so bila v nedeljo zopet področja južno od Malmédyja, zgodovinsko severno od ceste St. Hubert/Houffalize—St. Vith, ceste, ki vodi iz Bastogne proti severovzhodu in severu ter področje med Sauerjem in Wiltzu. Vsi led ugodnega vremena je uporabljal sovražnik zopet v močnejšem obsegu svoje letalske sile, nemški lovci pa so nastopili proti sovražniškim bombnikom ter zaščitili bojišče tako, da so lahko nemški pehotni in oklopniški oddelki z žilavim vzdržanjem in silnimi protisunkmi preprečili sovražniškove probojne poskuse. Prav tako je poseglo nemško letalstvo v boje v spodnjih Vogežih ter na alzaškem bojišču. Predvsem je podprlo na področju gozda pri Hagenauu boje za utrube Maginotove črte. Tudi tu so pripomogli lovci in bojni letalci, da so bili že tri dni neprestano ponavljajoči se sovražniškovi napadi za odstranitev vrzeli pri Rittershofnu in Hattnu v Maginotovo črto brezuspešni. Pri tem so utrpeli Američani pri svojih velikih naporih izredno velike izgube. Dalje južno odtod so nemške čete nadalje pritiskale s predmostne postojanke ob gornjem Renu.

Berlin, 16. Jan. Berlinski listi obširno razpravljajo o velikih bitkah, ki so se razplamtele na vzhodnem bojišču.

»Völkischer Beobachter« piše, da je razvidno iz sovjetskega napredovanja na področju Baranova, da so zbrali na sovjetski strani izredno velike sile. Streti ta množični naval je ena izmed najtežjih nalog nemškega vojaka v tej vojni. »Prednje postojanke so se morale prepustiti sovražniku, sedaj bo treba dalje zadržati novo črto ter tam zajeziti oster sovjetski vdor. Iz dosedanjih poročil vrhovnega poveljnišča vojske je razvidno, da se je ta naloga pričela, vendar še ni dokončana, nadaljuje list. Na jugu generalne gubernije ima nemško vodstvo še vedno dovolj prostora, da lahko izmanevrira sovražniškovo ofenzivo. Na tem področju bodo izvojevani v naslednjih tednih boji izredne trdote. Dejstvo, da je bila tam nasprotnikova ofenziva pričakovana, dokazuje, da je nemško vodstvo lahko pripravilo potrebne ukrepe. »Samo po sebi je razumljivo,« piše list, »da pri tako silovitem napadu, kakor je ta sovjetski, ne zadostujejo krajevni obrambni ukrepi, za protukrepe iz globine področja pa je treba več časa.«

»Deutsche allgemene Zeitung« izjavlja, da doživljajo nemške armade na vzhodu sedaj »morda najodločilnejšo preluknjo v tej vojni«. Z doslej brezprimerno množico ljudi in gradiva, ki so jo zbirali na sovjetski strani mesec, so prešli sedaj v vsesplošen napad. Zavlačevanje pričetka te ofenzive je dalo razumeti nemškemu vodstvu, kakšen je obseg sovjetskih priprav, toda tudi na nemski strani so izkoristili ta čas z vsemi silami.

Boj za Vzhodno Prusijo se je znova razplamtel

Od vojnega poročevalca Karla Ottoja Zettmanna

... 16. Jan. (P. K.) Nad srednjim delom vzhodnega bojišča se pojavljajo plameni. Zarometi tipajo preko neba. Svetleče bombe se dvigajo in ugašajo. Med bliski izstrelkov protiletalskega topništva drvi letala pod bliskajočimi se zvezdami. Veter narašča deloma v vihar, ki upogiba dreve, ob obeh straneh ledenozmrzle veje preko vzhodno-pruske zemlje, ki ji je udarila nova usodna ura.

V soboto ob sedmih se je pričel ob jasnem dnevu pekel večurnega bobnečega ognja iz topov vseh kalibrov in ograjeni čez je padal nad nemško glavno bojno črto od Schlossberga do Ebenrodeja. Nemško topništvo je takoj odgovorilo z vso silo. Po dveh urah so prešli sovjetski napadalni oddelki v napad, medtem ko se je širila preko bojišča vedno gostejša megla. Ogorčeni krvavi boji so se bili za posamezne vasi in važne odseke, pri čemer so utrpeli boljševiki težke izgube. V odseku neke vzhodno-pruske divizije je bilo prvega dne bitke uničenih 7 oklopnikov, med njimi eden izredno velik; 3 oklopniške so uničile nemške čete v boju iz bližine. Več krajev je večkrat menjalo gospodarja. Močnejše

sovjetske sile so vedno znova poskušale razširiti majhne vdore in doseči odločilne uspehe, vztrajnost nemških grenadirjev pa je preprečila te namere.

Okrog polnočnega drugega dne bitke se je megla dvignila in kmalu je posijalo izza oblakov sonce. Zrak je bil poln brnenja motorjev letal obeh letalstev, ki sta z močnimi oddelki posegli v bitko za Vzhodno Prusijo. Nemški lovci so se zagnali na sovjetske bombnike in bojna letala. Izvidniki so krožili v veliki višini. Boljševiški napadi so se zrušili v ognju nemške obrambe. Vzdržljivost nemških grenadirjev je vzvišena nad vsako pohvalo.

Posebno staro-pruski polki se borijo kakor levi za vsako globel, za vsak predel ceste. Dostikrat je prišlo do bojov z gelim orožjem, sovjetski oklopniki, ki so skušali prodrati, so bili uničeni z bojnimi sredstvi iz bližine. Na mnogih stenah hiš razbitega Gumbinnena se svedli v velikih hrkah geslo vzhodno-pruske vojske: Če bodo boljševiki napadli, jih bomo poslali k vragu! Sovjetske napadalne divizije pa so kljub uporabi težkega orožja prejele prve dokaze resnice tega gesla.

Churchilla so ulovili na prevari?

Sumljiva zahvala tako zvanih grških delavskih združenj — Nezaupljivost angleške laburistične stranke

Stockholm, 16. Jan. Kakor javlja diplomatski dopisnik »Exchange Telegraph«, v londonskih laburističnih krogih domujejo nad resničnostjo Churchillovih informacij glede Grčije. Predvsem verjamemo malo v obisk 17 odposlancev teko zvanega ce avskega združenja pri veleposlaniku Ljupcu pretekli teden, ker ti Grki niso znani niti v angleških niti v mednarodnih delavskih krogih. To delegacijo, ki naj bi izrekala veleposlaniku zahvalo delavskih združenj za angleško osvoboditev Aten, je vodil neki mož z imenom »Krosos«. Angleški zastopniki delavskih združenj pa so izjavili dopisniku, »da jim je ta Krosos povsem nepoznan. Zato sumijo, da so si to ime izmislili«.

Britanski delovni minister Beaven hoče sam odpotovati v Grčijo, da bi se o ne poučil o položaju. Pričakujejo, da bodo o zadevi razpravljali v spodnji zbornici. Odposlancev poslanec A. Thuria Greenwood, prof. Laskyja in še dveh drugih poslancev se bo podalo vsed te zadeve k Churchilli. Churchilla bodo nadalje prosili, naj privoli v potovanje laburističnega odposlancev v Ateno.

Očividno si je naročil Churchill v Atenah zahvalo, ki bi mu naj prišla za ceneno odobravanje v spodnji zbornici, če bi šel enkrat moral zavzeti stališče glede grških razmer, vsekakor pa ni računjal z nezauzanjem laburistične stranke.

Tako pa bi bilo možno, da bi nastal namestu pričakovanega odobravanja neprijeten odmor, v katerem bi morali ugostiti, da je hotel ministri pre-sedilki vzpostaviti majhno prevvaro, da bi zopet nekoliko osvežili svoj p. e. t. z.

Stockholm, 16. Jan. Reuter javlja, da je vada odločena predlog nekakega laburističnega poslancev, ki je zahteval od Churchilla, naj pošlje v Grčijo laburistične odposlancev. Laburisti so postavili to svojo zahtevo, ker so sprejeli z nezauzanjem na znanje izreze zahvale, katere je Churchill naročil pri takozvanih delavskih zastopnikih v Atenah. Njih sum poizkupuje dejstvo da so imena teh zastopnikov popolnoma neznana Churchill očividno ne bi rad, da bi mu gledali v Grčijo preveč na prste. Ako izjavlja ista sva, da bo v primeru, če bi se pokazal v Grčiji ne razjasnil, posal tjakaj po možnosti delegacijo vseh strank, potem to ne bo izpodkopalo laburistične zahteve, temveč bo vso stvar je zavleklo v nedogled.

Bern, 16. Jan. Za še vedno kritičen položaj v Grčiji je značilna Reuterjeva vest, da je ostalo 21 upravnih okrajev še na-

prej od ELASovim nadzorstvom, čeprav se je ELAS umaknil za črto, določeno s premirjem. Z ELASom so se umaknili tudi vsi člani osrednjega odbora.

List »Anexartisis« pociča v ponedeljek, da bo sestavil EAM v krajih, v katerih se je umaknil ELAS, posebno v Ateni. Istočasno javljajo, da so objavili socialisti posebno izjavo. Ti socialisti so se pred nekaj dnevi očili od EAMA, njihova izjava pa dokazuje, da je slo le za ločeno pot z istimi cilji in da je predstavljal zgolj s epinji maneuver. BBCjev dopisnik v Atenah javlja, da ni nikakih znakov, da bi ELASovci izpustili taice. Zato je čezrje kaj neugodno in skoraj ni upanja v dober izid pogajanj.

Dve tretjini Španije pod snegom

Madrid, 16. Jan. Dve tretjini Španije sta pod debelo snežno odejo. V Madridu so zabeležili najnižjo temperaturo tega stoletja. Železniški in cestni promet sta močno ovirana. V Madridu se nihe ne spominja na tako hud mraz in sneg. Tudi v Andaluzji so zabeležili močne snežne viharje. V Sevilji, kjer pozimi termometer skoraj nikdar ne kaže pod ničlo, je sedaj 3,5 stopenj mraza. Nekaj časa je bilo mesto popolnoma zasneženo. Slučen primer se je zgodil po mestni kroniki samo še l. 1567. V Cordobi ni velik del prebivalstva še nikdar videl snega. Enako ni v Murciji padel sneg že 19 let. Železniške zvezde so posebno v severni Španiji popolnoma prekinjene. Izohdi v predore so zameteni. Ponekod so morali prenesti ogorčenim gorskim naseljem in zasneženim vlakom pomoč z letali.

Lizbona, 16. Jan. V nedeljo so zabeležili na Portugalskem tak mraz, kakor ga ljudje sploh še ne pomnijo. V gorovju Estrela, ki je postalo letos raj portugalskim smučarjev, sporta, ki ga doslej tamkaj sploh niso poznali, je padel topolmer na 12 stopenj pod ničlo. V severnem portugalskem mestu Braganzi je 10 stopenj pod ničlo. Zato ima Lizbona z nič stopenjami še kar ugodno podnebje. Kljub temu so doživeli Lizbončani v nedeljo prvič, da je sneg pokril njihovo mesto, kar je izzvalo nepopisno razburjenje. Mlado in staro je hitelo na ulice. Pokazale so se tudi že zle strani neobičajnega mraza. Po deželi so zmrznili ljudje, pa tudi v mestih, kjer nimajo peči, ne ve prebivalstvo, kako naj se zaščiti pred mrazom.

Varčujte z elektriko!

15. januar pred met ogorčenja in zasmeha

Nova junaštva naših narodnih borcev so od govor širokoustnemu pozivu — Nova groznejšstva tolovajev na Dolenskem — Domobranci bodo kaznovali vse zločine nad našim ljudem

Poudarili smo že ponovno, da je 15. januar, ki je vanj tolovaško vodstvo stavilo toliko nad, minil kakor vsak običajni dan. Nič se ni niti najmanj ni zmenil za poziv »maršala« Tita, da se morajo do tega dne predati komunističnim četam vsi domobranci in četniki. Nič se ni zmenil za ta poziv, ker so se v teku podaljšenega roka od 15. septembra do 15. januarja izrpal vsi dovitežni in žaljivi ki jim je bil Titov poziv stalen predmet veselja in smeha.

Kakor znano, je tolovaško vodstvo poglavo veliko važnost na 15. september, saj je moralo svoje nestrpne bore tolažiti, da ne gre morda za kako bojno podjetje največjega obsega, pač pa za nekaj silnejšega, kar bo pognalo strah v kosti vsem »belim«, da se bodo, radno razpršili, prestanili v trune NOV ali pa se skrili v mišjo luknjo.

Toda nič takega se ni pripetilo. Živi duši ni niti trenutek prišlo na misel, da bi vzela v poštev belati poziv »maršala« Tita. Prav nasprotno! Nekateri domobranske edince so si ravno okoli tega »svažnega« dne uredile svoje delovanje, da so z uspešnimi akcijami pokazale ves svoj globoko utemeljen prezir do tolovajev in do njihovega »maršala«, ki je s svojim smečnim pozivom ponekod še pilil olja v oči domobranskega ogorčenja in prikral nadreč nad svoje podrejene, ko je izval akcije domobrancev proti tolovaškim skupinam.

Vrh domobranci so bili vse ta čas silno razkačeni, da si jih drzne pozivati k predaji in da jim obeta nekako amnestijo poglavar razbojnikov, ki so povzročili toliko nepopisne nesreče našemu ljudstvu. Saj med domobranskimi udariki ni niti enega moža, ki bi mu tolovaji ne bili pobili bodisi očeta, bodisi matere, sestre ali brata. Med njimi jih je mnogo, ki so jim tolovaji pomorili po več družinskih članov, nekaterim pa kar vso družino. Sprito teh, ki so tako strahotno prizadeti, je skoraj neznamna škoda tistih, ki so jim razbojniki požgali domove, jim uprostili ves imetek in jih poglali na beraško nalico.

Razumljivo je, da močje, ki jih prevema utemeljeni srd, nimajo mnogo razumevanja za nekakšno šale, ki jih tolovaji uganjajo s svojimi pozivi. Vsi ti gredo v akcije z izrednim pogumom in z edino željo, da se maščujejo sovratu za prizadete jim neoprostljive krivice.

Tik pred dnem »splošne amnestije« so tolovaji v Suki Krajini še enkrat dokazali, kako pojmujejo »svobodilno borbo«. Dne 11. januarja je namreč pridrela v župno vas Hinje VIII. tolovaška brigada ter naznanila vsašanom Hnji in Hriba, da morajo takoj zapustiti svoje domove in se pripraviti za odhod. Zaman je nesrečno ljudstvo prosilo svoje zatalece, naj ga ne tirajo v mrz in sneg. Vsaka prošnja je bila zaman, zakrknjenih src razbojnikov ne gane ne jok otrok ne vzdihovanje starcev. Vsi prebivalci obeh vasi — skupaj kakih 70 hiš in prav toliko družin — se je moralo stisniti v tri večje hiše, kjer so jih držali komunisti za brite vose. Še v trdi temi — okrog 4. zjutraj — pa so jih napodili iz vasi. Vose noč so bili tolovaji zaposleni z ropanjem imetja prebivalcev obeh nesrečnih vasi, ko pa je bilo vse opravljeno in so vsačene zapodili iz hiš, je bednim izgnancem na njihovi žalostni poti svetilo nečisto ognjve — komunisti so zažgali vse hiše in zanetli ognjve tudi na vseh gospodarskih poslopjih. Kdo naj opiše bedo nesrečnega ljudstva, ki so mu na poti v izgnanstvo svetili plamen gorčih rojstnih domov?

Najprej se rdeči komisarji grozili, da bodo Hinje odvlekli v Belo Krajino, med ropanjem in požiganjem pa so si stvar premislili ter dovolili, da so izgnanci krenili proti položajem domobrancev. Težko prizadeto ljudstvo je tudi to izpremembo občutilo kot olašanje, saj je vedelo, da se po izgubi domov in imetja reši vsaj tolovaške strahovlade in da bo prvič po tolikih mesecih lahko svobodno zadihalo pod okriljem domobranske zaštite.

Kdo naj se potem čudi, če domobranci, zvešči svojnemu nazivu, nočejo niti čuti o kakih predaji takemu divjemu sovražniku? O čem takem ne more biti niti govora, dokler je na naših tleh še kaj zločinske sodre, ki požiga slovenska sela, spravlja ljudstvo ob zadnje bedne ostanke imetja ter v hudem mrazu in visokem snegu izpaja izpod rodnih streh otroke, žene in starčke. Domobranci so se zornili, da očistijo našo zemljo tega brezsrčnega sovražnika, kakršni se nikoli ni pustili po naš deželi. Nobenega dvoma ni, da bodo vrli domobranci kaznovali zločine, izvršene od krutih razbojnikov v dveh vasišah siromašne Suhe Krasje.

Protikrpani domobranci v zaščito našega ljudstva ne bodo dolgo izostali, o tem naj si bo razbojniki tabor na imenem. Njegovo zločinsko podjetje kriči do neba ter kliče na tolovaške glave zasluženo kazen in povračilo.

Poraz za porazom

Kakor smo že večkrat kratko poročali, so domobranci z Rakca izvršili uspešno akcijo proti komunistom. O tem podjetju poročajo: V soboto 13. t. m. ponoči je napadla domobranska četa z Rakca tolovaške postojanke pri Sv. Ani. Ob nenadnem napadu so se komunisti, kakor je njihov stalni običaj, razbežali in ostavili na mestu spopada 32 mrtvih tovarišev, ujetih pa je bilo 16 tolovajev.

Poročilo iz Panine pa javlja, da je neka izvidnica domobrancev med svojim obhodom nad Strmo naleta na komunistično tabornišče, ki je bilo brez branilcev. Ko je izvidnica vdrla v tabor, je našla le devet trupel komunističnih borcev, ki so umrli od gladi in mrza na svoji postojanki. Enaka Usoda bo prej ali slej zadela razbite in razpete komunistične skupine, ki se begajo in tavajo po gozdovih Dolenske in Notranjske.

Rupnikov bataljon čisti

Dne 13. januarja ob 1. ponoči je Rupnikov bataljon, potem ko je obšel vse zasede, izmadel in napadel v Klancih I. in 3. četo komunističnega notranjskega odreda. Kot znano, so na Notranjskem komunisti razrščeni na manjše edince, ki jih zdaj domobranci drugo za drugo uničujejo v Klancih je bilo pri zadnji akciji ubitih 32 komunistov, zajetih 10 in zaplenjenega nekaj orožja. Zanimivo je to, da so

bili uničeni vsi razen stražarja, ki je pravčasno opazil pogubo in zbežal. Domobranci niso imeli nikakih izgub.

V akcijah od 10. do 14. t. m. je Meničaninov bataljon operiral po Suki Krajini, kjer je imel več spopadov z dolenskim tolovaškim odredom. Padlo je v spopadih 21 partizanov, ujetnikov in prebežnikov pa je bilo 24. Domobranci niso imeli nikakih izgub.

Uspešne borbe proti komunistom tudi na Primorskem

Postojna, 16. januarja. V dnevi pred božičnimi prazniki so skupine slovenskih narodnih varnostnih stražarjev skupno z dobrovoljskimi edincami podvezle akcije večjega obsega, da očistijo Vipavsko dolino in vzpostavijo zvezo z Gorico. Udarne edince so tedaj podvezle pohod obnem in Postojne in iz Idrije ter v nezadržnem poletu pomele komunistične tope ter popolnoma očistile Vipavsko dolino. Tedaj so poleg Razdrtega, Vipave, Ajdovšne, Godoviča in vipavskega št. Vida zavzele z idrijske strani tudi ključno postojanko na Colu.

Povsod, kamor so prišle, so protikomunistične edince prinesle novo življenje ter zavarovale prebivalstvo, njegovo premoženje in blagostanje s stalnimi posadkami. Razbitih je bilo tedaj 8 komunističnih brigad, ki so se rešile le z divjim begom. Le

polagoma so se skušali razkropljeni oddelki zopet zbrati in vzemirjati narodne postojanke. Tako so se v zadnjem času zgrnili vsi zopet zbrani komunistični oddelki v moči več brigad, zlasti na dostojanko na Colu, ki so jo skušali zavzeti z neprestanimi navali. Po večdnevnih bojih je posadka uvidela, da je bolje, ako se iz postojanke začasno umakne, da tako obvaruje civilno prebivalstvo nepotrebnih žrtve.

Vendar pa ta umik ni trajal dolgo. Že 12. t. m. so prostovoljci in narodni stražarji podvezli iz Idrije novo akcijo. Akcije so potekale nadvse uspešno in so bile komunistične edince po kratkem, a srditem boju pregnane na Col zopet osvojen. Pri tej priliki se je pokazalo v najlepši luči, za kakšno narodno cilje se bore komunisti, saj so imeli v teh brigadah ba-

dojvelji in Mongolji ne le večino, ampak so bile komunistične edince skoraj izključno sestavljene iz tujeve. Narodni oddelki so imeli neznatne izgube in je bil izmed varnostnih stražarjev samo eden ranjen. V borbah se je posebno odlikoval nadporočnik Laagus, ki ga je polkovnik Kokaj za njegovo hrabrost povabil v čin stotnika. Tudi na Primorskem se borbe proti komunistom nadaljujejo in stražarji, združeni s srbskimi prostovoljci, prinašajo novega narodnega duha v kraje, ki so trpeli toliko časa pod težo komunističnega nasilja.

Sprejem novinarjev pri g. prezidentu generalu Rupniku

Ljubljana, 16. jan.

Danes ob 9. dopoldne je prezident Pokrajinske uprave g. div. general Leon Rupnik sprejel v svoji delovni sobi zastopnike ljubljanskih dnevnikov, tednikov in pomembnejših periodičnih listov. Po jedrnatem nagovoru, v katerem je g. prezident navzoče zastopnike tiska označil kot svoje sodelavce na polju protikomunistične borbe in kot domobrance, sukajoče orožje duha proti sovražniku človeštva, brezdušnemu in brezbožnemu komunizmu, je predstavil povablencem dva nova sodelavca, ki sta te dni prevzela svoje posle, in sicer g. I. Cergola, načelnika informacijskega oddelka Pokrajinske uprave ter g. K. Bratušo, novega šefa tiskovnega oddelka informacijskega oddelka pokrajinske uprave. Nova nastopivša šefa sta obšla zbrane

zastopnike tiska ter se z njimi seznanila in rokovala, nakar je povzel besedo g. Ingomar Verhouz, Leiter des Amtes Propaganda, Presse und Kultur. V svojem nagovoru je novo nastopivša šefa opozarjal na važnost njihovih funkcij ter pozival navzoče, naj vsakdo po svojih močeh doprine k skupni borbi, da se zavrne pohod azijskih tolpi, ki groze z vdorom v našo deželo.

Po teh vzpodbudnih besedah je g. prezident pristopil k novinarjem in se z njimi prav prijateljsko razgovarjal o svojem zadnjem posetu na Notranjskem ter o svoji uspešni inspekciji pri tamošnjih domobranci.

Prisrčni sprejem novinarjev je bil zaključen ob pol 10. uri dopoldne.

Sovjetski novinarji „poročajo...“

Največji delež krojenja javnega mnenja v Sovjetski zvezi o evropskih narodih pripada poročilom sovjetskih pisateljev z bojišč in s področji, ki jih je zaseda sovjetska armada.

Že v začetku vojne je naročil Stalin, da morajo biti uradne pogodbe z državo založbo, iz katerih je bilo pisateljem omogočeno dobivati predume za še ne izdana dela, razveljavljena. Pisatelji sami so bili kot vojni poročevalci poslani na fronto, kjer naj bi pokazali svoje sposobnosti v obvladnanju zanih metod »socialističnega realizma«.

Ker je vsakomur, ki tega ni bil sposoben, pretilo tabujske za prisilno delo in ker država zaožaba ni izplačevala več nobenih predumov, so sovjetski pisatelji napeli vse svoje moči.

V naslednjih vrsticah izpod peresa brez dvoma nadarjenih mož, katerim vendar neposredno na fronti v maogoliji resničnost ni moglo manjkati zanimivega gradiva za ustvarjalne ideje, prevaja vsako živo misel dušec duh močvirja boljševiške ideologije.

A. Fadejev, predsednik združenja sovjetskih pisateljev, poroča iz Helsinkov: »Konec jih imamo v svojih rokah, te čedne, jedre Finke z njihovo udobnostjo in obiljem za zavosami iz čipk na oknih nad vse čistih hišic. Tam rdeče svoje otroke, trmoglave Finke, ki so si upali upirati se Sovjetski zvezi in ki so se sklicevali na svojo finsko kulturo in državno samostojnost. Ne oni, pač pa bomo mi presojali, kaj je vrednega na njihovi kulturi in ali je sploh mogoče govoriti o vrednosti te kulture. Njihova samostojnost je v žepu sukničja predsednika sovjetske vlade in v vizirju puške sovjetskega armista.«

Vsevolod Ivanov, pisec razširjenih »Spominov fakirja«, piše iz Bukarešte:

»Tukaj so še vsa mnenja, da se ni zgodilo ničesar pomembnega, da smo mi pač prišli in da bomo gotovo zopet ošli. Mislijo, da bomo pač nekaj vzeli s seboj, njim pa bomo velikodušno dovolili, da bodo tukaj kakor doslej živeli dalje — če nam le zadosti tarjanje. Ne, dragi ljudje, Moskva ne verjame niti vašim besedam niti vašim solzom. Nekateri izmed vas so se borili proti nam, drugi pa niso prestali prepovedi, da bi se proti nam borili. Dovolj ste se razšopirili na področju Dunava. Besarabsko in druga vprašanja se bodo sedaj rešila na sovjetski način in sicer popolnoma enostavno. Dovolj ste okužili zrak ob Donavi — gjejte, da ne pridete v Sibirijo.«

L. Sobolov, avtor znanega romana »Splošna poprava«, kliče iz Sofije in Bukarešte, da se je treba znebiti starega in pokazati buržuaziji, kako je izgledalo v Rusiji l. 1917. Nadalje piše: »Tudi tukaj v Sofiji in v Bukarešti se vidijo isti mastni hrbi, ki kanjajo zlo proti nam, iste gladne žene v povrskih in krznenih plaščih, iste zlate veržice na toistih trebulih. Vsi ti ljudje kažejo uslužen nasem in so pripravljeni storiti vse možne usluge. To je samo krinka, za ogledalom pa se čuti prikrito sovrašvo. Temu je mogoče odpomoci le na en način, treba jih je pomesti kakor v letu 1917. Naj hropejo v smrtne boju, — nam bo zrak za dihanje lažji.«

Divji, zverški srd, ki hlepi po maščevanju, krvi in ropu — v glavnem po ropu — valovi nasproti sovjetski armadi in intelektualni javnosti Evrope. Posledica pa je, kakor se je izrazil duhoviti mornar med oktobrskim prevratom v Rusiji: »Pardona ni, gospoda moja, kajti pardon nam je pošel. Poskusite se braniti, kajti sicer bošete šli po zrak.«

razkriti temne metode brezvestnih verižnikov. V to največje podkupniško afero francoske republike je bilo zapletenih nad 500 parlamentarcev, med njimi tudi vodilni politiki. Churchill in njegovi pritegniki bodo že znali poskrbeti, da ne pritegne Melchettova afera nase tako širokih krogov. Tola nikakor ne bodo mogli preprečiti, da svet ne bi mogel spoznati nov meänarodni židovski zločin.

Podržavljenje rudnikov v Angliji

Stockholm, 15. jan. V Angliji bodo pričeli sedaj močno propagatno podržavljenje rudnikov. Predsednik nove rudarske organizacije je izjavil, da boče doseči njegovo rudarsko združenje radikalne izpremembe ter odpraviti zredno slabe razmere v rudnikih, zaradi katerih gre angleška delavska mladina rajš v zapore kakor v rudnike. Ze večkrat so opozorili v Angliji na vzgledno socialno zaščito rudarjev v Nemčiji, medtem ko v Angliji ničesar ne storiijo zanje.

Ojačenje angleške delavske stranke

Stockholm, 10. jan. Kakor javlja »United Press« iz Londona je izjavil predsednik angleške Common Wealth stranke, Mackay, da je odstopil kot predsednik stranke, da na namerava vstopiti v delavske stranke. Razlog za njegov korak je odklonitev delavske stranke, da bi sodelovala z Common Wealth stranko. Zaradi tega ne preostane Common-Wealth stranki ničesar drugega, kot da se razide ter združi z delavsko stranko.

Nemški vojni cilj:

Najboljša socialna država na svetu

Kljub najtežjim vojnim obremenitvam zavarovane finance — Pred velikimi povojnimi nalogami

Berlin, 16. jan. V zadnjih dneh za služita dva govora posebno pozornost. Bila sta to govor nemškega gospodarskega ministra Funka, ki je pokazal, kako upravičeno je zaupanje Evrope v Nemčijo, in pa predavanje državnega tajnika v nemškem finančnem ministertvu Fritz Reinhardta, ki je potrdil upravičenost popolnega zaupanja nemškega naroda v svoje vodstvo.

Inflacija je, kakor je poudaril državni tajnik Reinhardt izrecno, v narodnosocialistični Nemčiji popolnoma izključena. Nedotakljivost prbrankov in bančnih dobroimetij ostane v vseh okoliščinah zadržana. S tem je odgovoril državni tajnik na vprašanje, k je milijonem Nemcev posebno pri srcu. V svojem predavanju je poleg tega utemeljil to svojo ugotovitev z varnim finančnim položajem nemškega Reicha. Doslej je krila Nemčija okrog 50 % svojih izdatkov z rednimi prejemki Primerjava finančnega položaja s prvo svetovno vojno še prav posebno potrjuje narodnosocialistične uspehe današnjega vojnega financiranja.

Narodni socializem noče ostati nikdar na stem mestu, temveč hoče ustvarjalno obvladati bodočnost. Tu se očituje pravi vojni cilj nemškega naroda, namreč ustvaritev najboljše socialne države na svetu, utemeljene na temelju močnega politično, gospodarsko in finančno zdravega velikonemškega Reicha. »Mo ne nismo hoteli, bila nam je vsiljena.« je dejal državni tajnik Reinhardt, »naši sovražniki pa so hoteli uničiti celo življenjsko substanco nemškega naroda. Ako smo že stopili v največji odločilni boj naše zgodovine, potem

nočemo, da bi bile naše žrtve, naša kri in naše dobrine zaman. Zato naš dejanski cilj ni zmagava, zmagaja je le pogoj za socialno bodočnost naroda. V letih notranje narodnosocialistične rasti smo položili glavne temelje te socialne države. Sedaj nam ti, že kažejo vodino vlogo Nemčije na področju uresničitve hrepenja vsega delovnega človeštva, ki hoče končno socialno pravičnost. Te temelje bomo po vojni gradili naprej, da bomo dokončali krasno zgradbo prve socialne države na svetu. Glede njenega financiranja je dejal državni tajnik Reinhardt, da se bo treba ozirati zlasti na nujno izgradnjo stanovanj, izravnavo rodbinskih bremen, kar bo zahtevalo obsežen obnovitveni program ter vodilo na primer do odprave šolain, učnih pristojbin in strokov za učila.

»Stojimo pred velikimi povojnimi nalogami«, je dejal Reinhardt. »Pr nas ne gre za prazne obljube kakor pri plutokratskih narodih, temveč imamo točno načrtan program, ki zavzema že sredi med najtežjimi borbami te vojne svojo obliko in čaka zgolj na uro zmagae, ko bodo lahko milijoni in milijoni z vojaškimi deli zaposlenih tok in glav prišel za delo v svrhu uresničenja nemške socialne države.«

Za njen obstoj bo odločilna nemška zmagaa, to pa bomo dosegli le z junaškimi, da herojskim in na vse pripraviljenim vedenjem nemškega naroda v teh tednih ter v bližnjih mesecih vedno trsega boja za obstoj. Vsak posemezen Nemec je torej odgovoren za dosožo zmagae in našega vojnega cilja, ustvaritve najboljše socialne države na svetu, je zaključil državni tajnik Reinhardt.

Angleško izdajstvo Poljske

Vloga Churchilla in Molotova — Strašovalni režim poljskih boljševikov v Lublinu

Stockholm, 16. jan. O razvoju poljskega vprašanja navaja ameriški tednik »Time« poročilo lista »New York Times« iz Londona, v katerem je med ostalim rečeno: V Teheranu sta razdelila Churchill in Stalin Evropo in britansko in sovjetsko vplivno področje. Ko je prišel Mikolajczyk v Moskvico, je našel tam ameriškega veleposla Harrisona kot molčevega nevtralnega opazovalca, med tem ko je nastopil Stalin istočasno kot sočnik in zapriječeneč, Churchill pa je prevzel vlogo državnega pravdnika. Kakor trdijo diplomatske informacije, je bil Churchill oni, ki je namestu Stalina razpravljal na tem moskovskem zasedanju o bodočih poljskih mejah. Ko je prošil Mikolajczyk za milost, da bi vključil v poljske meje še vsaj Vilno in Lvov, ga je baje prekinil Molotov z besedami: »Nima nobenega smisla o tem razpravljati, to je bilo vse že določeno v Teheranu.«

Zeneva, 15. jan. Po zaničljivih vesteh iz Svvice izvaja poljski sovjetski komite v Lublinu pod varstvom boljševiških bajonetov izredno strahovlado. Tako so samo v okru-

žju Lublina zaprli 21.000 Poljakov kot »politično nezanesljive«. V okrožju Tarnopol v vzhodni Galiciji so pod isto protivojo v poslednjih tednih odvlekli v notranjšo Sovjetske zveze približno 40.000 Poljakov, ne da bi o usodi deportirancev sploh kaj sporočili.

Svicaarska poročevalska agencija javlja nadalje, da se dosajajo taki dogodki v vseh deželah, v katerih so bile pod sovjetskim pritiskom osnovane boljševikom pošušne vlade. To velja za Bolgarijo, Rumunijo, baltske države in Finsko, v Jugoslaviji pa hoče tolovaški maršal Tito zpostaviti diktaturo.

Niše se noče vrniti v Lublin

Stockholm, 16. jan. Poljskus poljske vlade v Lublinu, da bi pripravila na švedskem blavoče poljske begunce k povratku v domovino, se je izjalovila. Kakor sporoča švedski list »Morgontidningen«, so odpotovali doslej izmed 900 beguncev iz švedske samo traje.

Kralj Peter išče izhoda

Stockholm, 16. jan. Reuter javlja, da je obiskal kralj Peter v terek zunanjeja ministra Edena v Foreign office. Minister Eden se je prej pogajal z jugoslovanskim min. predsednikom Šubašičem. Kralj Peter se je nadalje razgovarjal s Titovim zastopnikom v Londonu.

Komunistični teror v Bolgariji

Zeneva, 16. jan. Turški zastopnik lista »New York Times«, ki je več tednov potoval po Bolgariji, piše, da »je Bolgarija popolnoma pod komunistično vladjo«. Bolgarska vlada je sestavljena teoretično sicer iz članov štirih največjih strank, v resnici pa so komunisti edini gospodarji, čeprav imajo za seboj le 2% prebivalstva. Edino javno oblast, ki obstoja danes v Bolgariji, izvaja milica pod vodstvom komunističnega notranjega ministra Antona Jugova, ki vrši »barbarski teror proti vsaki osebi, ki je komunistom sumljivac.«

Novimeter boljševiških metod odvlačenja

MIPN, 16. jan. Sovjetska vlada je pozvala vse Ruse, ki živijo v zasedeni Italiji, naj se takoj vrnejo v sovjetsko Rusijo. Poziv velja tudi za takšne Ruse, ki so se v preteklosti sovražno zadržali napram boljševizmu in so se v državljanski vojni leta 1917—18 borili na strani belih. S tem hoče boljševiški revoluciji v Italijo, da bi se takoj vrnili v sovjetsko Rusijo.

Ameriški list o francoski bodočnosti

Zeneva, 16. jan. Ameriški list »Life« prinaša obširen članek o francoski bodočnosti, v katerem pravi, da bodo mrz, brezposelnost in lakota to zimo znaki »osvobodene« Francije. V krasnih poslopjih francoskih uralov razbijajo nastavljencl opravo, da si z noč grejejo peči, obenem pa razmišljajo o načrtih za drugorazredno bodočnost Francije v Evropi in v svetu. Francoski delavci in nameščenci žive prav tako v mrazu in v bedi v enih najbolj neprijetnih zim evropske zgodovine.

O notranjem političnem položaju De Gaulle pravi članek, da igra v incomezstvu vlogo državnika, dočim je istočasno prisiljen, da je doma običajen politik. Po deželji izvajajo makljevske tolpe še vedno rezvizitije, ki obstojajo običajno v tem, da odpelejo debele prašiče, nekaj desetlin puranov, vino in gumijaste obroče. Makijci tudi še vedno brez vseh formalnosti ubijajo ljudi, odstavljajo iz Pariza poslana uradnike in nameščena na ta mesta svoje lastne ljudi. Francoski komunisti so potrpeljivi in čakajo. Pustiti hočejo De Gaulle toliko časa, da si bo opekeli prste, nato pa se hočejo polastiti vlade, zakaj, če bo de Gaulle odpovedal, piše ameriški list, bodo komunisti njegovi dediči.

Thorezova prerckovanja

Madrid, 16. jan. Iz New Yorka javljajo, da je izjavil francoski komunistični poglavar Maurice Thorez zastopniku »United Press«, da bo morajo priti prej ali slej tako v Franciji kakor tudi v Zedinjenih državah do socialnega preobrata, ki bo sličil preobratu v Sovjetski zvezi, izvršenem že pred skoraj 30 leti. Thorez ne mi-

sli torej s temi besedami nič drugega kakor to, da bodo boljševiki v bližnji bodočnosti obvladali tudi Francijo in Zedinjene države. Obe deželi sta tozadevno vsakekor na najboljši poti.

Židovske grožnje kairskemu sodišču

Zeneva, 16. jan. Kakor javlja »United Press«, sta prejela predsednik in državni tožilec kairskega sodišča, ki sodi oba židovska terorista zaradi umora lorda Moyna, v ponedeljek grožnje, da bosta umorjena, ako ne bosta vodila razprave po željah teroristične organizacije. Tajinstveni sporočili, ki ju je prejel sodni sluga od nekoga kolezarja, grozita predsedniku in državnemu tožniku v primeru, če ne bosta storila vse, kar je v njuni moči, za rešitev obtožencev, z isto usodo, ki je doletela lorda Moyna.

Za židovsko stališče je nadalje značilna neta Reuterjeva vest iz New Yorka, po kateri je poslal ameriški svet za civilne svobodine v Palestini Churchill, Rooseveltu, Stalinu in papežu protest, v katerem pravi, da je v zmozi zapeljano in že vnaprej pristransko sodišče cropalo kairska obtožbenca vseh osnovnih pravic, ki pristojajo obtožbenem, katerim grozi smrt. To je očividno »pomohč«, katero je obljubilo židovstvo, ko so ga ob objavi atentata pozvali, naj zatre teror svojih oboroženih tolpi.

Nikukega navala v židovsko brigado

Zeneva, 15. jan. Izmed 1589 židov, ki so se novembra l. 1943, naselili v Palestini, se jih je javilo le 40 v tako zvano židovsko brigado, poroča »Jewish Agency«. Previdnost je pač pri židih boljši del junaštva.

Novi ameriški poslanik v Helsinki

Amsterdam, 13. jan. Kakor poroča Reuter iz Washingtona, je pristal predsednik Roosevelt, da se imenuje severnoameriški zastopnik na Finskem za poslanika ter je na to mesto poslal Maxwella Hamiltona. Do njegovega prihoda bo vodil Randolph Niggo severnoameriško zastopstvo na Finskem. O tem je izjavil na večerjajni novinarski konferenci zastopnik severnoameriškega državnega tajnika Grew, da to nikakor ne pomeni obnove formalnih diplomatskih odnošajev med Zedinjenimi državami in Finsko.

Kratke vesti z vsega sveta

Stockholm, 15. jan. Kakor javlja agencija Reuter iz Aten, so odpustili iz vojske 17 grških generalov, med temi generala Jurija Tsolacogluja.

Zeneva, 15. jan. Iz Aten poročajo, da ceni grška vlada izgube materiala v teku pet in pol tednov trajajoče državljanske vojne na 200 milijonov dolarjev.

Zeneva, 15. jan. Kakor poroča agencija Reuter, so poskušali tatovi brez uspeha oropati vlak z življenjskimi potrebščinami, ki so jih poslali južnoameriški katoličani v Vatikan. Napad na vlak je bil izvršen med Neaplom in Rimom.

Zeneva, 15. jan. V Versailles je bil ponoči ubit ameriški vojak, ki je strafil vlak s strelivom. Večer prej pa so se v neli gozstni steple pijani ameriški vojaki s francoski, ker so se Američani zanjeli v terazhali o Franciji ter trdili, da je Francija nazadnjaška in umazana dežela.

Kronika

Raziskovalce papirov, nemški tajni svetnik dr. Ulrich Wicken, je umrl v Baden-Badnu, star 82 let. Bil je eden prvih veslačev v svoji stroki in je kot tak slovel daleč preko nemških meja.

Evropa v očiščevanju. V dneh največjih vojaških uspehov nemškega naroda in strnive zdravil vodilnih sil evropskih ljudstev se vrši v nekem nemškem mestu tečaj, katerega je priredil nemški inozemski znanstveni zavod. Udeležujejo se ga zastopniki vseh evropskih narodov. Vrši se pod geslom »Evropa v očiščevanju« ter se bavi v prvem delu z obščobo evropskih narodov proti angloamerikanski in boljševiški uničevalni ter zatirajući njihovih del. O tem bodo govorili določeni zastopniki teh narodov. V drugem delu se bodo bavili udeleženci z angloameriški evropskimi načrti in s hinvaskimi obljubami zaveznikov, ki jim služijo zgolj za propagando. Treji del bo v znamenju izpovedi zaupanja evropskih narodov v srečno budočnost evropske celine pod nemškimi vodstvom. Na tečaju bodo govorili zastopniki evropskih narodnih vlad in osvobodilnih odborov ter odlične osebnosti nemške države in stranke.

Živške karte so ponarjali v neki solnografski tiskarni trije francoski delavci in jih v večjem številu razpečavali med ljudstvom. Kot ljudski škodljivci so bili obsodeni na smrt, osem njihovih pomočnikov pa na eno do osem let ječe.

Kaj smemo pričakovati od boljševikov. Sovjetski vojniki na boljši so deležni vsak dan tako zvanega političnega pouka. Pri nekem tozadevnem predavanju je dejal boljševiški stotnik Ustinov, poveljnik prve čete 465 pehotnega polka, da bodo imeli sovjetski vojniki v ozemljih, katera so zavzeli boljševiki, popolno svobodo. Delež naj opustošijo, može ustrelje, žene izrabijo, prebivalce pa vse poberejo. V isti rog trobil nek sovjetski vojaški list, čigar uredniški štab sestavlja sedem židov.

Vsakemu škodilcu kava. Agencija Reuter javlja: Radio Rio de Janeiro je objavil sledečo brazilsko objavo Evropski: »Vsaka oseba, ki vstopi v državo, mora imeti s seboj dovolj sladkorja, da bi jo lahko razpoložili za izdelavo kave. Čim bo na razpoložljivo dovolj sladkorja, prostora, bodo imeli v vsaki hiši v osvojenih Evropi brazilske kave.« Evropski narodi pod angloameriško zasebno morajo stradati, britanska agencija pa jih s takim nezanimivim cinizmom zasramuje.

Z Amerikani poročene Angležnje ne morejo v Ameriko. Dočim čaka 15.000 Angležinj, ki so se poročile z ameriški vojniki zaman na prevoz v Združene države, se nahaja po poročilu »New York Herald Tribune« 280 s Kanadski poročenih Angležinj s svojimi 312 otroki že na poti v Kanado. »Mailly Sketche« poudarja, da izvirajo vse te begunske rodilne iz južne Anglije.

Nenavadno močan nalet snega so doživeli prejšnji teden v portugalski prestolnici Lisabonu. Prebivalstvo, ki ni vajeno zime s tolikšnim sneženjem, je hitelo na ulice, da je občudovano nenavadne prizore. S severnega Portugalskega poročajo, da so mnoge vase zaradi zametov docela odrezane od sveta. Ker tudi tam primanjkuje premožnosti, je mraz povzročil nepredvidene posledice.

48 milijonov dolarjev je dedoval skromen lastnik majhne pivnice v Salamanci. Stric njegove žene, ki se je pred pol stoletjem izselil v Havano, je nedavno umrl in zapustil poleg velike gotovine tudi tovarno sladkorja in dve tovarni tkanin. Srečni dedič ima sina in hčerko.

Huda železniška nesreča. V vagon delavcev je v Belfastu na severnem Irskem trčil osebni vlak. Dosejel je iz ruševin izkopani 20 trupel. Več hudo ranjenih je bilo v brezupnem stanju prepeljanih v bolnišnico.

Dve smrtni žrtvi elgarcte. V Küstrinu so opazili stanovitelj neke hiše nedavno jutro, da iz sosednjega stanovanja prihaja dim. Ko so vdrli v stanovanje, se jim je nudil grozoten prizor. Na ožgani postelji sta ležala zgozneli trupli neke 25 letne žene in njenega snčka. Očividno je žena zvedela v postelji kadila, zaspala in tako povzročila požar.

Rumunski davek Sovjetski zvezci. Kakor javlja radio Bukarešta so rumunskie pošiljke v Sovjetsko zvezo sedaj v polnem teku.

Nakupovalnica Socialne pomoči kupuje stara oblačila, obutev, perilo, posteljnino itd. po dnevni ceni.

Glavna poslovilnica Socialne pomoči za nakupovanje oblačil, obutev, perila, posteljnino itd. je v Gradšču št. 4, nasproti dramskega gledališča.

Tako je bilo odpeljano te dni 54 vagonov gradiva v Kijev. Med tem gradivom so stroji neke tovarne ur, 12 vagonov radijskih sestavnih delov ter industrijsko gradivo 19 vagonov žita in zdravil ter 10 vagonov starega železa. Do 1. januarja 1945 je bilo odposlanih 7333 glav goveda, 2200 konj ter 17.238 ovac.

Silna vročina v Ameriki. V urugvajskem glavem mestu Montevideju vlada doslej še nezabeležena vročina. V petek je kazal termometer 49 stopinj Celsija.

Ogromen požar v pristanišču Ria de Janeiro. »Svenska Morgenbladet« poroča iz Lizbona, da je izbruhnil v pristanišču Ria de Janeiro ogromen požar. Nastal je iz nezanih vzrokov. Škoda cenijo na milijon kruzercov. Boje se, da ga v prihodnjih 14 dneh ne bodo mogli pogasiti, ker nudi nakopičeno blago ognju vedno novo netivo.

Iz Ljubljane

— Nova grobova. V čestu svoje mladosti je dotopal gimnazijski abiturjent g. Sergej-Aljoša Gorjup. Za njim zaujeto g. starši, brat in drugo sorodstvo. Pogreb blage pokojnika bo v četrtek ob 9. iz kapele sv. Andreja na Zelah k Sv. Križu. — Za vedno je zapustila svoje soprogo uradnika v pokloju ga. Fani Adamičeva, rojena Mitolji. K večnemu počitku bodo rajno spremili v četrtek ob 10. iz kapele sv. Jožefa na Zelah na pokopališču k Sv. Križu. — Pokojnika naj bo obhajen lep spomin, svojem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

— Poroka. Dne 1. januarja sta se poročila v Kosezah gđ. Dolinar Slavka, pletilja in g. Perko Anton, polic. poročnik. Čestitam.

— Prva nočna radijaka orkestra. Prejšnji smo: Zopet so bile vstopnice za V. koncert tako hitro razprodane, da jih zelo veliko število ljubiteljev resne glasbe ni moglo več dobiti. Prodaja se je začela v sredo jutraj, a dvorana je bila razprodana še istega dne ob 3. uri popoldne. Zato prošimo prizaleti, naš blagovni vodstvo orkestra spored V. simfonijske koncerta se enkrat izvaja, saj smo videli pri IV., da je bila dvorana pri razprodani kakor pri prvem nastopu orkestra.

— Združenje trgovcev — sindikat pekov, vljudo obvešča cenjene odjemalce, da bodo zaradi pomanjkljive razsvetljave lokali odprti zvečer začelo samo, dokler je dnevna svetloba. Prošimo cenjene odjemalce, da pridejo pravočasno po kruh.

— Smučarske dijakinje, ki so se priglasile za šolske smučarske tečaje, opozarjamo na zadnje objave v sportni rubriki našega lista.

— Za stare in onemogte Ljubljance v mesnem zavetišču v Japljevi ulici je v počastitev spomina pok. g. Janka Bleiweis-Trsteniškega podarila rodbina Grassel 200 lir; namesto venca na grob pok. g. Ane Turkove sta pa podarili družini g. Josa Lončarja in g. inž. Anteta Srca 200 lir; nimenovana dobrotnica je pa namesto cvetja na grob pok. g. Marjane Bizjaka nakazala 300 lir. Mestno županstvo izreka dobrotnikom najhropeljšo zahvalo tudi v imenu podpiranj.

— Podpirnema društvu za gluhoosno mladiho je poklonila družina g. Julija Zupana namesto venca na grob blagopokojne gospe Ane Turkove znesek 1000 lir. Blagih dobrotnikom se društvo najsrčneje še zahvaljuje.

— Za »Dom slepih« darujeta v počastitev spomina g. Amalije Šiška, Tomšič Ana in inž. Dolničar France 200 lir.

— V počastitev spomina blagopokojne sestre in svakinje g. Fani Voves iz Radovljice darujeta Emerik in Hermina Ferlic 300 lir Društvu slepih.

— Namesto cvetja na grob pok. Juvana Franca daruje v imenu svojega očeta Germek Viktor 300 lir za Društvo slepih.

— V počastitev spomina blagopokojne g. Ane Turk daruje družina Leon Tavčar 100 lir za mestne reveže in 100 lir za Društvo slepih. Denar hrani uprava.

— Nesreče. Pred pivovarno Union je padla in st zlomila levo nogo 62 letna zaslužnica Marija Kastelic iz Ljubljane. 55-letna delavka tobakne-tovarne Marjeta Grumova si je pri padcu zlomila desno nogo. Po stopnicah je padel in si poškodoval desno 45 letni delavec Ivan Škola iz Most. Z vrelim mlekom se je oparila po levi nogi 9 letna hčerka delavke Silva Colja iz Ljubljane. 13 letni sin delavca Sergej Dolenc iz Ljubljane si je pri padcu zlomil desno nogo. Tudi 20 letni uradnik Slavko Novak je z enako poškodbo, ki se mu je primerila pri smučanju, iskal zdravniške pomoči v bolnišnici.

— Borbene parole za leto 1945 je podal zvezni vodja Franz Steindl na voditeljskih zborovanjih za okrožja Maribor-mesto, Maribor-dežela, Celje in Trbovlje. Mariborsko zborovanje je bilo 5. januarja, ki so ga udeležili vsi zastopniki vojske in gospodarstva. Naslednji dan je bilo zborovanje v Celvi, kjer je Steindl naslonil svoja navduševalna izvajanja na Führerjev govor in je zaključil: »Med najvažnejšimi borbe-

Ljubljancanom!

Pred nekaj dnevi so — kakor so časopisi že poročali — komunisti do tal požgali Hine in Hrib ter izgnali vse prebivalce, ki so morali brez vsega zapustiti svoje domove. Zgorelo je okoli 70 hiš in gospodarskih poslopj z vsem inventarjem. Prizadetih je 60 družin z nad 800 družinski člani, med njimi okrog 100 otrok v starosti do 10 let. Sredi najhujše zime so bili pognani v sneg in mraz. Vsi so ostali tako rekoč goli in bosi, ker so rešili samo tisto, kar so imeli fakter na sebi.

Vsem tem nedolžnim žrtvam je treba takoj pomagati. Ker Socialna pomoč nima na razpoložljivo zadostnih oblačilnih predmetov, da bi mogla pomagati tudi tem izgnancem, se zopet obrača na vse, ki morejo pogrešiti kakšno koli staro obleko, perilo, čevlje in podobno, da jih daruje v ta namen. Sila in potreba sta tako veliki, da smo prepričani, da prosnja ne bo ostala brez uspeha in da bodo Ljubljancanom pokazali svoje dobro srce in narodno zavednost ter gotovo pomagali sorodnikom.

Prošimo, da nujno izročite darove nakupovalnici Socialne pomoči v Gradšču št. 4, ali pa javite svoj naslov osrednjemu uradu Socialne pomoči, Gosposvetska cesta št. 2-I (tel. št. 39-01), da pride naša namestnica po darovane predmete.

SOCIALNA POMOČ

Iz Novega mesta

V vrsto! Pred raznimi trgovinami, še najpogostejše pa pred mesnicami, se nabere mnogo ljudi v »knače«. Pri tem pa ni konca prerinjavju, robantenju in prepiru. Še največkrat zaradi tega, ker poznejši prihajalci hočejo brezobzirno kar med prve vrste, čemer se seveda upravičeno vsi upirajo in dajejo duška. Ničče nima časa in vsakega zoba. Ako že nečedejo biti kupci disciplinirani, naj bodo prodajalci. Razobesite na vidno mesto napis: »V vrsto. Kdor ne bo v vrsti, ne dobi blaga!« In ravnanje se po tem. Seveda pa bi bilo nepravilno, da bi prodajalci zlorabljali konjunkturno. Nikakor tudi ne bi bilo prav, da bi nekdo, ki je čakal že nad eno uro, bil zastavljen zaradi »slepih očel«, dobre cigarete, krepkega požirka ali kakke druge podobne protiusuge. »Kdor prej pride, prej melje.« velja pregovor.

Mrz in sneg sta prisilila podgane in miši, da so si poskušale zavetja v kletih in podstrešjih, kjer delajo škodo ne samo s tem, da si iščejo hrane, ampak uničujejo več, kakor požijejo. Postale so že tako številne in predrzne, da jim tudi mačke storaj niso več kos. Ljudje nastavljajo pasti, a uspeh ni najboljši. Ti nadležni goščalci so se spravili celo nad strune. Ker najbrž niso muzikalčne, ne delajo prav nobene razlike in obgledajo vse, kar jim pride pod zoba. »Zlikovce« so n. pr. v teku snega tedna uničili na kontrabasu kar 4 strune, kar danes, ko je pomanjkanje takega blaga, predstavlja znatno škodo. Treba se bo kar resno poprijeti, da uničimo to zalego, ki je v mestu napravila že zelo dosti škode na blagu in živilih.

S Koroškega

Vojak mora biti narodni socialist. Nad 100 mladeničev, med njimi večje število vojnih prostovoljcev, ki so že izvezbani, se je zbralo na dvorščici neke vojašnice v Celovcu, da so bili svečano predani vojski. Njih vodja je naglasil, da Führer pričakuje od njih, da se bodo izkazali kot moške. Njihov novi poveljnik pa je rekel, da bo vzgoja, ki so je bili deležni v organizaciji HJ, tudi v vojski enaka, kajti vojak biti se pravi, biti dober narodni socialist.

Svečanost v Rožu. V spomin na bitko 8. januarja 1919 so imeli te dni v Borovljah spominsko svečanost, ki jo je priredila stranka in kinu. Borovljski pevec so zapeli dve domači pesmi, nato pa je spregovoril okrajni vodja dr. Pototsehnig iz Celovca, ki je slavil takratne borce in rekel, da se bo združeni nemški narod tudi v današnjih časih boril zmagovito proti sovražni premoči.

S Štajerskega

Borbene parole za leto 1945 je podal zvezni vodja Franz Steindl na voditeljskih zborovanjih za okrožja Maribor-mesto, Maribor-dežela, Celje in Trbovlje. Mariborsko zborovanje je bilo 5. januarja, ki so ga udeležili vsi zastopniki vojske in gospodarstva. Naslednji dan je bilo zborovanje v Celvi, kjer je Steindl naslonil svoja navduševalna izvajanja na Führerjev govor in je zaključil: »Med najvažnejšimi borbe-

nimi gesli za letošnje leto je na Spodnjem Štajerskem zapoved: boj boljševiškim sovražnikom, pa naj uganjajo svoje zločinske početke v gozdovih ali drugod! Oni gredo svoji pogubi naproti.« Dne 7. januarja je Steindl govoril v Trbovljah.

V Mariboru je umrla 79 letna gospodinja Ana Krivec.

Pod tramvaj je padla železničarka Marija Kilma v Gradcu. Na Jakobinjevem trgu je hotela skočiti na tramvaj, pa je zdrsnila pod kolesa prikolice in dobila tako hude poškodbe, da je umrla že na reševalni postaji.

Kaznovan separ. 21 letni Martin Fischer iz Gradca se je pred posebnim sodiščem zagovarjal, ker je neupravičeno nosil uniformo. Izvršil je s pomočjo ponarejenih listin različne separije in je bil obsodjen na štiri in pol leta ječe.

Z avtom v smrt. Na vozniki proti Gradcu je nedej zaprt avto pri Čbatingu preostro zavil na ovinku, predrl ograjo državne ceste in se prevrnil v kanal. Mrtvi so obležali: 63 letni trgovski ravnatelj Jozef Strobec, oddelni vodja Jozef Pirkhert, prokurist Pavel Benisček in sofer Braucher.

Z Vrhnike

Zabavno popoldne. 14. t. m. je bilo na Vrhniki v dvorani Prosvetnega doma pestro zabavno popoldne. Spoted je otvoril nemški poveljnik g. stotnik Kreines in se zahvalil vsem sodelujočim in pa Vrhnicanom za obilno udeležbo. Na sporedu so bile šale in domislje iz vsakdanjega življenja, pisane točke, domobranski pevski zbor pod vodstvom g. poročnika Borisa Kavčiča, je zelo občuteno odpel več domačih pesmi, orkester je pa ubrano zalagal nekaj koračnic in venček narodnih pesmi. Prirediteljem in vsem sodelujočim gre vse priznanje, da so vložili toliko truda in volje, da so »zvedrili« Vrhnican. Žal je imela svojo besedo tudi »višja sila«, vse točke so izjavili ob preprosti razsvetljavi, ker ni bilo električnega toka; spored je bil zato nekoliko skrajšan. Zeleli bi še več takšnih prireditelj, da se ljudje vsaj malo razvedrejo po vsakdanjih skrbih.

Iz Postojne

Napisl. Že dolgo časa gledam po naši Postojni, kdaj se bodo pojavili nad lokali slovenski napisi, pa ne učakam in ne učakam tega. Sam ne vem, kaj naj bi rekel. Tista Postojna, ki ve toliko povedati o narodni zavednosti, pa sedaj noče izobesiti slovenskih napisov. Lepo vas prosim, dajte malo, pa podgrejte v to stvar. V upanju, da mi boste ustregli, vas lepo pozdravlja slovenski Postojnčan. (Straža ob Jadranu.)

Iz Sušaka

Omejena oddaja plina. Zaradi neupoštevanja oblastvenih predpisov glede štednje pri potrošnji plina in zaradi težko pri dobavi premožnosti za proizvodnjo plina je izredni komisar za sušaško področje dovolil uporabo plina samo od 18.15 do 19.30. Če bi bil v tem času dan znak za alarm, je seveda treba plin takoj izkjučiti. Za izsvetovanje te odredbe so odgovorni lastniki in upravitelji hiš. Vsak prekršek bo kaznovan z odvzemanjem plina v stanovanju ali v vsej hiši.

Sladkor za starčke. Na sušaškem prehranjevalnem uradu je bilo treba do pretelega četrta prijavit vse nad 85 let stare osebe, ki bodo dobile določeno količino sladkorja.

Semenski krompir bodo dobili kmetje na področju sušaške mestne občine samo pod pogojem, da dajo v zameno enako količino krompirja svojega pridelka. Prijave za zameno sprejemajo do 20. januarja na mestnem gospodarskem uradu.

Nenadna smrt znanega sušaškega obrtnika. Na praznik Sv. treh kraljev je na Sušaku nenadoma preminil dimnikarski mojster g. Milan Šušljak. Bil je član mnogih kulturnih in dobrodelnih društev. Z vsjo požrtvovalnostjo se je udeleževal tudi v gasilskih vrstah. Sušaški list »Glas Primorja« mu je posvetil dolg spominski članek.

Strogi ukrepi proti zločincem. Zaradi vedno pogostejših nasilstev, razbojništev in izsiljevanj je šef sodnega oddelka vrhovnega poverjenstva na operativnem področju Jadranskega Primorja izdal stroge odredbe, ki imajo namen omejiti število zločinov in to še stoplje v veljavo. Vsako nasilstvo, razbojništvo, izsiljevanje ali kakršno koli drugo nasilno dejanje, pri katerem bi zločinec uporabil strelno ali kako drugo orožje, bo kaznovan s smrtjo. Ista kazen bo doletela vsakogar, ki bi z izgo-

vorom, da opravi nalog po naročilu oblati, storil kak drug zločin proti osebnosti ali lastnini posameznika.

Iz Trsta

Krstna imena. Po odredbi Vrhovnega komisarja na operacijskem področju Jadranskega Primorja se nemška, slovenska in hrvaška krstna imena ne smejo smatrati tujozodna imena in se smejo uporabljati v vseh uradnih knjigah.

Smrtna kosa. Te dni so med drugimi umrli v Trstu 84 letna Antonija Škabar, 20 letni Nerej Kovčič, Uršula Bronzina, 90 letna Ana Mrak, 59 letni Božidar Jakovc, 75 letna Jožefina Komotar, 62 letna Ida Pošega in 52 letna Marija Brus vd. Ferhavec.

Cene svinjine. Tržaško prehranjevalno ravnateljstvo objavlja cene posameznim vrstam svinjine, ki so veljavne v tržaški, furliški, gorški, istrski in kvarnerski pokrajini. Cena slanini je 39.90 lir ostr. 40 lir za kg, vrat 45.80 oz. 62.10, prsut 83.20, glava, rep brez masti 46.10, ostali deli po 51.10 lir kg.

Iz Gorice

Is duhovniške službe. Za župnika v Črničah v Vipavski dolini je bil imenovan sedanjí kurat s Kanalskega g. Davorin Kodrič.

Mrtvaški zvon. Nedavno je umrl v Gorici znani trafikant v Semeniški ulici g. Avgust Marc, star 54 let. Pokojnik je bil vojni invalid, prodajal je tudi slovenske liste.

Obvestila „Preveda“

Poziv trgovcem

Pozivamo razdeljevalce racioniranih živil v Ljubljani, da brez odloga v dneh 18. 19. in 20. t. m. vrnejo v Prevedovo skladišče na klavnic vseh testenine, ki jih imajo še na zalogi.

Vrnjene testenine bodo plačane takoj pri oddaji, razbremenjene pa na podlagi potrdil o oddaji, ki jih je čimprej oddati Prevedu, Gosposka 12/I, soba št. 10.

Reletojnica

KOLENDAR

Sreda, 17. januarja: Anton puščavnik. DANASNJE PRIREDITVE: Kino Matica: »Vzmenirjena srca«. Kino Sloga: »Za mojih dni«. Kino Union: »Moja prijateljica Jožica«. DEZURNE LEKARJE: Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5; Deuklanjšek Dia, Gosposvetska cesta 4; Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Zatemištev od 17.40 do 7.15

Oddajniška skupina Jadransko Primorje RADIO LJUBLJANA SREDA, 17. JANUARJA

7.—7.10: Poročila v nemščini, 7.10—9.: Jutrarni koncert. Vmes od 7.30—7.40: Poročila v slovensčini. 9.—9.10: Poročila v nemščini. 12.—14.: Napoved sporeda, nato prenos osrednjega nemškega sporeda: Glasba za premor. Vmes od 12.30—12.45: Poročila v nemščini, poročila o položaju in poročila v slovensčini. 14.—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.: Vsakemu nekaj. — 15.—17.: Prenos osrednjega nemškega sporeda. 17.—17.15: Poročila v nemščini in slovensčini. 17.15—17.45: Otroško uro vod. Maša Slavčeva. 17.45—18.15: Trio Trnovo. 18.15—19.: Ljudski alpski rapevi. 19. do 19.30: Slovenski napjevi — tercet sester Finkovih (pri klavirju M. Lipovšek). — 19.30—19.45: Poročila v slovensčini. 19.45 do 20.: Prenos osrednjega nemškega sporeda (aktualno predavanje). 20.—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.: Kako Vam ugaja. 21.—22.: Prenos osrednjega nemškega sporeda: To uro posvetim tebi. — 22.—22.15: Poročila v nemščini. 22.15—24: Prenos osrednjega nemškega sporeda: Glasba pred polnočjo.

Obvestila

Slovenskega Rdečega krsta Poziv: V paketnem oddelku Slovenskega Rdečega krsta na Vidovdanskei cesti št. 6 se naj zglasti med uradnim urani od 8. do 11. ure zdravnica g. dr. Lazarevič Zagorka.

Varčujete z elektriko!

sec obravnava življenje in delo Franceta Bantlanta. Stanja Vuka, Ladja, Piščanca, Frančka Preloga, Lojzeta Grozdeta in Franceta Kremžarja. Vsak teh literarnih profilov je opremljen s pokojnikovo sliko in z čim ali dvema primeroma njegove literarne ostaline. Msgr. Viktor Steška se bavi v članku »Slovec in Irci« s pokristjanjenjem Slovencev. Poleg kratkega članka o dr. Alešu Ušeničniku in pogleda na razdejano rojstvo hibo Janeza Ev. Kreka je objavljen daljši življenjepis voditelja gorških katoliških Slovencev dr. Antona Gregorčiča. Joško Krošelj je s »Tremi zgodbicami o dr. Korošcu« prispeval novo gradivo za življenjepis pokojnega državnika in politika. Sledita dva daljša članka iz ljubljanske zgodovine: dr. Rudana »Krvnikova hiša v Ljubljani« in ilustriran članek o potresu pred 50 leti; vmes je še sestavek dr. Iva Česnika »Turki na Gorškem«. Luka Kravčič objuja spomine na pisatelja F. Ks. Meška izza časa, ko je pasel dušo v St. Danijelu na Koroškem. V zvezi s stoletnico rojstva Simona Gregorčiča je natisnjena nekaj iz neznanega gradiva o gorškem pesniku, France Jasnovc se pietetno spominja pokojnega vzornika slovenstov, premeta dr. Antona Breznika. Tine Debeljak objavlja svoj »Pogovor s Rikom Debeljakom«, dr. V. Meršol piše v daljšem ilustriranem članku o napredu in zdravljenju nalezljivih bolezni, inž. Franjo Zupec pa je prispeval podnetno razpravo o obnovitvi kmečkih domov. Novo snov obravnava dr. Sergij Vilfan v razpravi »Naše lesene listine«. Janko Hafner se bavi s premožom, »virov energije in očetom surovina, Srečko Baraga prijetno kramlja o izletu na Snežnik, T. Debeljak »Glasna« knjižno tombolo Zimske pomoči in jubilej Slovencev knjižnice, prelat J. Volc pa piše o usodi veleposkepa samostana. — S tem še ni izrpana vsebina Slovenskega koledarja, vendar smo vsaj kronistično-informativno prikazali njegov letošnji donek v slovensko kulturno aktualnost.

Slovenčev koledar 1945

Kot redna izdaja Slovenčev knjižnice je izšel Koledar za 1. 1945 v redakciji dr. Tineta Debeljaka, Ruda Jurčeca in Jožka Krošlja. Po običajnem koledarskem gradivu začenja obsežni tekstni del knjige pesem Mitje Sarabona »Posij nam sonce v naše mrzle dni«.

Celostranska reprodukcija oltarne slike Rika Debeljaka »Sv. Miklavž« začelja ilustracijo, ki jih je v knjigi veliko, saj so posamezni članki bogato ilustrirani. Pesmi so prispevali Marija Jelen-Brenčičeva, Cvetko Golar, Boža Anžič, Severin Sali in Ksaver Meško. Lepo prozo predstavljajo: Stanko Janežič »Staroletnim blagoslovom«, Janez Jalen z bohinsko hudomušnico »Markušev volk«, Jože Krivec s spominom na domače Haloze »Bilo je nekoč«, Jože Dular s črtico »Zebelis«, Karel Mauser s povestico »Zeganjanje«, Lea Fatur s »Pravljico o kraljici gosji pastirici« in Viktor Steška z anekdotami »Pri strici na počitnicah«. Pesniški in pripovedni prispevki so delno prigodniški, delno pa tudi značilni za svoje avtorje in za sedanje smeri v naši literaturi.

Poglavitno vsebino koledarja pa tvorijo aktualni in poučni prispevki. Na prvem mestu je nabožni članek Vinka Lavriča »Magnifikat, pesem kraljev«, nato sledi programski sestavek o protikomunistični borbi »Razsrijena fronta«, zatem Franceta Kremžarja pogled v sadnje dramatično leto slovenskega življenja »Obrambni boj slovenskega naroda«. Pisčev »Besedo izpopolnjujejo nekatere značilne slike. Hroniki prejšnjega leta sodi nadalje članek »Pogreb jendoljskih žrtve«, ki tudi živo ilustrira Kalvarijo, preko katere hodi naš narod. Franc Penišek je prispeval načelni članek »Nov red v družbo« Tu prikazuje smernice in pota katoliške reševanja socialnega vprašanja.

Posebno zanimiv prispevek poteka iz pesmi kritika dr. Tineta Debeljaka: »Padlim mladim književnim talentom — žrtvam revolucije«. Pi-

KULTURNI PREGLED

Poslednje delo Simona Gregorčiča

V založbi Ljudske tiskarne v Ljubljani so izšle v knjižnici na 64 straneh, opremljeni z risbo Rika Debenjaka, »Jeremijeve žalostinke«, poslednje pesniško delo Simona Gregorčiča. Ti njegovi prevodi iz Sv. pisma so ostali vse do te knjižnice neobjavljeni; ohranil jih je v prepisu pokojni dekan Venceslav Bele, ki je pomagal pesnikovemu prijatelju in izvrševalcu njegove oporoke prof. Ivančiču urejati zapuščino »goriškega slavčaka«. V redakciji dr. Tineta Debeljaka, z uvodom orientalistične prelate dr. M. Slavčiča in z opombami Venceslava Beleta izšla knjižnica je poleg ilustrirane izdaje »Ojčke« edina knjižna publikacija, ki je mogla doseči počastiti spomin pesnikove stotnice.

Ze s prepsnitvijo »Joba« leta 1904 se je gorški pesnik

